

Pædagogisk Nyhedsbrev - november 2019

Jeg har i lang tid haft nogle tekster og breve fra studerende liggende, som jeg gerne har villet dele med jer andre. Det er gode tekster der viser undren, pædagogiske overvejelser og takt. Men hvilken historie kunne binde disse tekster sammen?

FØRSTE AFDELING

Substantiver af 1. og 2. deklination. Verbet sum

1. *Præsens indikativ af sum. Syntaks 1–4, 7, 9–10*

Italia terra est. Sardinia insula est. Scriba sum. Poëta es. Nauta non sum. Agricola non es. Scriba, non poëta sum. Ubi es? Adsum. Ubi est nauta? Non adest, abest. Ubi estis? Hic sumus. Ubi sunt nauta et agricola? Non adsunt, absunt.

Nogle vil genkende ovenstående tekst som deres første møde med latin. Det er det første stykke i Kr. Mikkelsens Latinsk Læsebog. Bag på min latinbog står: 26. udgave, 6. oplag 1978. Det er 100 års jubilæumsudgaven. Hvor mange skolebøger er så holdbare? Der er masser af litteratur, også pædagogisk litteratur, der er langtidsholdbar eller, med det løgstrupsk udtryk, uindhentelig, men at en lærebog holder i 100 år, det er usædvanligt.

Der var selvfølgelig en årsag til, at jeg fandt min gamle latinbog frem og det var erindringen om forholdet mellem skriveren og poeten. *Scriba, non poëta sum – Jeg er skriver, ikke digter*. Der viste sig imidlertid at være flere korte, men interessante, sætninger af pædagogisk relevans, dem er man velkommen til selv at lede efter og der vil sidst i dette nyhedsbrev være en gloseliste og bøjningen af *sum* i præsens indikativ.

Det kan godt være, at Kristian Mathias Mikkelsen, som forfatter til en latinsk læsebog, følte sig som skriver og ikke som digter, men de små tekster jeg her vil bringe viser at disse studerende ikke kun er skrivere, der leverer varen i tre kopier og sætter flueben ved den. De undrer sig, spørger og byder problemer op til dans. Jeg ser studerende, der ikke bare vil levere det, der nu engang kræves af dem. Om dem tør jeg sige: *Poëtae, non scribae sunt!*

I det følgende vil jeg, med skrivernes tilladelse, bringe fire små stykker tekst. Den første er indledning til en eksamensopgave. Eksamensopgaver er officielle dokumenter og mange foretrækker at skrive dem efter et fast skema. Det er også oftest det bedste, men hvis den studerende nu vil noget særligt – så må opgaven også have en særlig form.

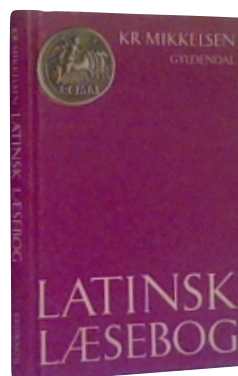
En mærkelig restaurant

I min praktik undrede jeg mig over hvorfor jeg fik en fornemmelse af at være en servitrice på restaurant selvom jeg var på en skole og da skolen lignede sit gamle selv ud fra det man kan se med sine øjne. Jeg tænkte at det må være det usynlige der gør en forskel; alle de ting der foregår backstage. Min gruppe diskuterede vores oplevelser og talte om at lærerne virker bange for at gøre forældrene utilfreds og at børnenes adfærd kunne tolkes som at de forventer at blive servicerede. Hvordan kan man forklare skiftet fra en, før i tiden, lærer med autoritet som måske gjorde børnene bange til en lærer der er bange for at gøre børnene og forældrene utilfreds?

Hvorfor fokuserer vi på tilfredshed?

Hvorfor risikerer læring i skolen at blive til en shoppingtur?

(Julia Kjellsdotter Jensen)

Det første indtryk er, at det jo en meget fin refleksion fra en studerende, der er ved at være færdig med sit første studieår. Den videre læsning og den efterfølgende eksamen bekæftigede dette yderligere. Julia havde følt forbrugersamfundets pres på skolen og læreren og formåede at beskrive såvel denne personlige følelse som at folde den ud i forhold til sociologiske og pædagogiske tanker hos Giddens og Biesta. Stor selvstændighed og eftertanke. Der var ikke meget skriver over det arbejde.

Vejen frem imod en eksamensopgave kan være slidsom. Johanne Møller Jørgensen, som jeg havde på 1. årgang skrev til mig i foråret, da hun var i gang med opgaver til eksamen efter 3. år.

Hej Carsten,

Jeg skriver PL-opgave.. uha.

Jeg skriver om motivation, differentiering og den gode undervisning. Jeg imødekommer begreberne hver især og lærer om dem fra en masse svær teori. Jeg ser på dem med en lysende lommelygte ovenfra og leger med, hvordan de kan vekselvirke med hinanden.

Mette Pless, Bandura, Brodersen, Ole Nielsen og Fibæk-Laursen er mine hovedpersoner.

Må jeg spørge, hvad du tænker, når du hører begreberne motivation, differentiering og god undervisning?

Jeg søger ikke noget specifikt svar, men bare lidt refleksion måske.

Desuden prøver jeg i øjeblikket at forstå integrationsteorier i EU i forbindelse med samfundsfagseksamen. Men det skal du ikke koncentrere dig om! UHA

Hilsen fra Johanne

Og hvad svarer man lige?

Kære Johanne

Har du tid i middagspausen eller fredag morgen?

Nå, jeg prøver med et par tanker.

Motivation!

Hvis det er ydre motivation, så giver jeg ikke meget for det. Indre motivation, engagement er spændende - for det har med indlevelse at gøre - med undren, med nysgerrighed, med livsglæde og i sidste ende med håb og kærlighed at gøre.

Differentiering!

At forstå at vi er forskellige og derfor forstå at vi ikke forstår det samme og tænker på samme måde. Hvis man tror at differentiering er at lave individuelle planer og give alle specialbehandling, så får man nok at gøre. For mig er differentiering at lytte og indrømme sin egen fejlbarlighed (jeg forstår ikke alt, kan ikke alt - ganske lige som dig). Dette kan måske give eleven mod til at forsøge - især hvis vi kan vove noget sammen, opleve sammen og grine sammen.

Åbne autentiske spørgsmål - må være det centrale. Autentiske spørgsmål fra en autentisk lærer - der tror på sin tvivl.

At man, naar det i Sandhed skal lykkes en at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er, og begynde der.

Dette er Hemmeligheden i al Hjælpekunst. Enhver, der ikke kan det, han er selv i en Indbildning, naar han mener at kunne hjælpe en Anden. For i Sandhed at kunne

hjælpe en Anden, maa jeg forstaae mere end han - men dog vel først og fremmest forstaae det, han forstaaer. Naar jeg ikke gjør det, saa hjælper min Mere-Forstaaen ham slet ikke. Vil jeg alligevel gjøre min Mere-Forstaaen gjældende, saa er det, fordi jeg er forfængelig eller stolt, saa jeg i Grunden istedetfor at gavne ham egentligen vil beundres af ham. Men al sand Hjælpen begynder med en Ydmygelse; Hjælperen maa først ydmyge sig under Den, han vil hjælpe, og herved forstaae, at det at hjælpe er ikke det at herske, men det at tjene, at det at hjælpe ikke er at være den Herskesygeste men den Taalmodigste, at det at hjælpe er Villighed til indtil videre at finde sig i at have Uret, og i ikke at forstaae hvad den Anden forstaaer.

Han er altså skarp – ham Kierkegaard. Ydmygelsen er det centrale i hjælpekunsten – i lærergerningen!

God undervisning!

Det var vist noget jeg kunne – under bedre forhold. Jeg misunder bestemt ikke det I kommer ud til.

God undervisning er at åbne ukendt stof for eleverne, åbne det så de tager det til sig i tiltro til at jeg vil dem det godt, at jeg giver af kærlighed og ikke fordi jeg vil have magt over dem. Det sidste er det, den læringsmålstyrede undervisning gør - kan du se hvorfor? Den gør utryk [*hvornår lærer jeg at læse mine mail igennem inden de sendes?*], er det rigtigt det jeg siger, er jeg god nok?

God undervisning gør verden stor og giver mod til at træde ind i den, giver mod til at tage ansvar, til at leve - på trods af verdens unødvendige nødvendigheder.

God undervisning – Kærligheden, hjertegløden stærkere er her end døden ...

Carsten

Skulle jeg være gået mere direkte til Johannes problemstilling? Jeg overvejede at kommentere på hendes beskrivelse af arbejdsmetoden: *Jeg ser på dem med en lysende lommelygte ovenfra og leger med, hvordan de kan vekselvirke med hinanden.*

Mette Pless, Bandura, Brodersen, Ole Nielsen og Fibæk-Laursen er mine hovedpersoner. Det er jo et fantastisk godt billede på, hvordan man foretager en analyse af, hvorledes forskellige teorier spiller sammen. Når de forskellige personer træder ind på scenen, så er lyssætningen vigtig. Det er den der bestemmer, hvad vi kommer til at se. Efterfølgende har jeg tænkt, at jeg kunne have skrevet: *Et interessant skuespil du får opført. Hvordan bevæger de sig i forhold til hinanden og byder de hinanden op til dans? Når du kun bruger én lommelygte, og det ovenfra, så vil den, der er lige under lygten ikke*

kaste skygge, men det vil de andre (og deres skygger vil vende væk fra den i midten). Med to lygter kunne du få dem til at skygge for hinanden. Hvad ville det gøre ved dit skuespil?

Men det skrev jeg altså ikke og måske var det jeg skrev nok. Jeg fik i hvert fald følgende svar:

Kære Carsten,

Tak for dit svar. Det er så rart at læse om stridighederne på den måde, du skriver, end i den teoretisk tunge bog.

Jeg er ikke på Campus i morgen, desværre - ellers var jeg klar til en snak om det hele.

Men tak - det hjælper gevaldigt at få andre ord på. Martin siger også tak (vi arbejder sammen).

Og så skal talen for min mor løbe af stablen på lørdag i de sydfynske alper.

Alt godt,
Johanne

Og så er der Jørgen Nancke! Han er så opmærksom og skriver så finurligt, at det er en lyst. Den følgende iagttagelse blev senere bragt i Fyens Stifttidende.

Hej Carsten
Jeg MÅ lige dele dette...

I dag var jeg støttelærer i en 1. klasse og faget var matematik. Jeg har før været støttelærer i denne klasse, og kender fra gårdvagtjansen godt en af eleverne, en lille stille pige med skæve briller, som ofte er lidt udenfor klassens fællesskab, men ikke udenfor mit. I dag skulle min lille gårdvagtven så have hjælp til at lægge tal sammen, og jeg satte mig derfor mellem hende og en åben madpakke med makrel, som stod på nabobordet, på en af de der små besværlige stole. Vi fik lavet det meste, og hun var SÅ tæt på at knække koden, og jo tættere hun kom på dette, jo tættere rykkede hun på mig. Hun havde bogstaveligt sine sko ovenpå mine da timen sluttede... der var kun lige plads til en klemt highfive og et bredt smil. Vi skulle nu til idræt, og klassen var energisk godt på vej derned, mens jeg skyndte mig at låse døren. Pludselig var der en lille hånd som tog min, lige dér, sammen med min matematik makker, blev min løn ligegyldig... og det hele gav mening.

Et lille livsklip fra et gammelt tudefjæs ☺

Mvh. Jørgen

Mit første svar var ret kort:

Tak!
Det er vist alt, jeg behøver at sige.

I Skolen skal man træde varsomt, thi der bliver Mennesker til (Christen M. Kold, 1816-1870)

Venlig hilsen

Carsten Oxenvad
Seminarielektor

Præcis :-)
Mvh. Jørgen

Men så let kunne jeg ikke slippe:

Kære Jørgen

Jeg har ikke kunne slippe din fortælling, for den rammer noget centralt i lærergerningen og samtidig viser den, i hver fald for mig, det centrale misforhold der ofte opstår i undervisningen.

Som du ved, har vi i praktikken tre kompetenceområder: Didaktik, Klasseledelse og Relationsarbejde. Når jeg taler med såvel studerende som lærere, så fokuserer de næsten altid på relationsarbejdet. "Det drejer sig om at opnå en god relation!"

Ja, det vil da være ønskeligt, men jeg er bange for at selve det ønske, eller i hvert fald det fokus der kommer på det, gør relationen til et ideal og dermed flytter den ud i ideernes verden. Eller sagt på en anden måde, fokus på relationen, bringer det relationsskabende ud af fokus.

Når jeg spørger til arbejdet i praktikken, bliver det som sagt næsten altid relationen, der fremhæves - den er blevet påtrængende, kommer i fokus fordi den er sat - ikke opstået.

De gange jeg har oplevet noget der minder om din oplevelse med din matematikmakker, har det været på samme måde. Vi har arbejdet med et fagligt stof, er gået ind i et fælles rum og på et eller andet tidspunkt er koden blevet knækket, forståelsen, indsigten har indfundet sig. Hvad har vi gjort som lærere? Været der, stille spørgsmål, peget, undret os sammen med eleven, lyttet og prøvet at forstå det eleven forstår - vi har simpelthen været.

Det kan også fortælles på en anden måde. Det, der lykkes i en sådan situation, er den dobbelte åbning. Vi har åbnet en af verdens muligheder for et barn, en elev eller studerende - og denne har åbnet sig for verden. Vores verdener har derfor krydset hinanden i åbningens øjeblik og dette ER relationen.

Det er didaktikken, undervisningen, der skaber relationen!

Hmm ... Dette kunne jeg vist bruge i et nyhedsbrev. [Hvilket hermed er gjort.]

God weekend og endnu engang tak
Carsten

Det sidste eksempel på de småskriv til mig, småskriv der gør, at jeg ikke lige har tænkt at stoppe som lærer, er fra Jacob Sarnov, der læser på vores netuddannelse. Jacob skulle forberede sin 2. klasse til de nationale test og lære dem at skille underlige ord ad. Det var ikke en opgave han så frem til. Det ville jeg heller ikke have gjort, men jeg vidste også, at jeg aldrig har forberedt mine elever til folkeskolens afgangsprøve ved at øve bestemte færdigheder, som man skal have. Stik imod hvad der nu siges at være rigtigt (hvilket der IKKE er), så har jeg aldrig fortalt hvad målet er. Jeg ved nemlig, at mål og midler bytter plads afhængig af om det er lærerens- eller elevernes mål og midler. Det udnyttede Jacob.

Hej Carsten

Jeg glemte at slå min krølle, så derfor gør jeg det nu. Efter vores undervisning i lørdags, tænkte jeg meget over det her med nationale test, vigtigheden af dem og slaveforberede elever i indskolingen til det. Uha, som jeg ej kunne sove af fortrydelse over at ligge under for et udtalt pres, der stammer fra noget jeg ikke engang tror på.

I mandags havde jeg, i stedet for det gængse materialer fra mine forgængeres forberedelse til nationale test, slæbt en stak aviser og reklamer med, og så sad min lettere samspilsramte indskolingsklasse og klippede ord sammen og de grinte, og de snakkede, men om det de var i gang med og der var ingen regler...næsten. Der blev fundet både en koteletrådgiver, en vanilieøl og mange andre fantastiske ord. Og tænk at jeg der aldrig har kunnet gå i takt, pludselig var ved at falde i en fælde jeg aldrig før var faldet i. Det var godt jeg tog til Odense.

Med venlig hilsen
Jacob

Jacobs mål var at øve nogle færdigheder, der skulle bruges

ved de nationale test. Midlet var aviser og sjove ord. For eleverne var målet at lave så sjove ord som muligt. Midlet var at øve sig i at se sproglige elementer, der kunne sættes sammen.

Scriba, non poëta sum. Jo, men skrivere er der nok af. De er nyttige, men er i deres natur gentagende og dermed systembevarende.

Digteren er nyskabende og overskrider det givne – det er præcis det, det græske ord *po-esis* betyder – og det er det, skolen og eleverne har brug for, ikke den evige gentagelse af sidste års undervisning, men lærerens tilstedeværelse og overskridelse af det nu, der altid er nyt. Så lad enhver lærer med stolthed sige: ***Poëta, non scriba sum!***

Carsten

Og så lovede jeg lidt hjælp til den latinske tekst.

		<i>Præsens</i>
<i>Italia</i> , f., Italien		
<i>terra</i> , f., jord, land		
<i>Sardinia</i> , f., Sardinien	Sing. 1. p.	sum
<i>insula</i> , f., ø		jeg er
<i>scriba</i> , m., skriver	2. p.	es
<i>poëta</i> , m., digter	3. p.	est
<i>nauta</i> , m., sømand		
<i>non</i> , ikke		
<i>agricola</i> , m., landmand	Plur. 1. p.	sumus
<i>adsum</i> , jeg er til stede	2. p.	estis
<i>absum</i> , jeg er fraværende, borte	3. p.	sunt
<i>hic</i> , her		
<i>et</i> , og		

Og når ***adsum*** betyder ***jeg er til stede***, så må ***adestis*** betyde ***I er til stede***. Så let er latin ;o)

Referencer

Mikkelsen, K. (1978). *Latinsk læsebog: med et skema over formlæren og nogle syntaktiske regler* (26. udg., 6. opl.). Kbh.: Gyldendal.

The Beautiful Risk of Education | Gert Biesta (u.å.). Lokaliseret fra https://www.youtube.com/watch?v=QMqFcVoXnTI&ab_channel=HKW100YearsofNow